

בעזהשי"ת

גלי מסכתא תלמוד ירושלמי

מסכת ברכות

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא

לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

ירושלמי ברכות

פ"א מאמתי

הלכה א (א. - ז.)

ק"ש דערבית (זמן שכיבה):

לר"א עד צאת הכוכבים, לר' חייא קרוב לצה"כ

עד: לר"א שליש הלילה, לחכמים חצות, לר"ג עלות השחר

בביהכ"נ קורין ק"ש (בלי ברכות) מבעוד יום כדי לעמוד בתפלה מתוך דב"ת

ספק ברהמ"ז לחומרא, ספק תפלה - לר' ירמיה לקולא, לר' יוחנן לחומרא [אינו מפסיד]

ספק ק"ש לחומרא [קבלת עול מלכות שמים (אפי' למ"ד דרבנן הוא), פי' ב' בחרדים - ספק דאורי']

בין השמשות: לר' אבא בר פפא ב' כוכבים (ולילה בג' בינונים) (החמה באמצע עובי הרקיע,

לחרדים אחרי סוף השקיעה) וי"ג סמוכין זל"ז (ר"ן - לתוספת שבת)

לר"י בן פזי בין א' לב' כוכבים (ולילה בב')

לברייטא בזמן שהכסף רק תחתית הרקיע

לרבי ור' חנינא כשהתחיל הלבנה לעלות באמצע החודש (לפ"מ - לרבי מתחילת השקיעה,

לר' חנינא סוף השקיעה; לחרדים - לכו"ע בסוף השקיעה)

לר' נחמיה חצי מיל מסוף השקיעה

לר' יוסי ור' תנחומא כהרף עין - לר' אחא ור' יוסי אחרי החצי מיל, לר' חזקיה בתוך החצי מיל

העושה מלאכה בשבת בין השמשות מביא אשם תלוי

לר' אבא בר פפא העושה מלאכה ערב שבת וגם מוצ"ש כשיש ב' כוכבים חייב ממ"נ

יום מעלות השחר (לחרדים מנץ החמה) [לבי' ובא השמש - השמש יצא - שיתודע (מאירה קצת); הבוקר

אור; בבוקר בבוקר - בוקרו של בוקר; כך יום ולילה שוין; "יציאת/כניסת מלך" מתחילתו]

המתפלל צריך להשוות רגליו - מח' אי עקב בצד גודל ככהנים [בי' הגר"ק - משום גילוי ערוה]

או זו אצל זו כמלאכים

מלאכים עומדים [אין להם ברכים]

פסוקים שאומרים בנשיאת כפים

מאיילת השחר (ב' עמודי אור) עד עלות השחר ד' מילין [וכמו שחר]

וכן מעלות השחר עד נץ ($\frac{1}{10}$ היום) [כמקדר בין סדום לצוער]

{ גאולה באה קימעה קימעה כאור השחר; עץ החיים (500 שנה) $\frac{1}{60}$ גן; מצרים (מ' יום) =

$\frac{1}{60}$ כוש; מח' אם עובי רקיע 50 או 500 שנה [ימי אבות כימי השמים על הארץ] }

לר' יהושע עובי רקיע אצבעיים, לר' חנינא כטס

לרבי ד' אשמורות ליום ולילה [חצות לילה = קדמו עיני אשמורות]

לר' נתן ג' [האשמורה התיכונה]

ערבית לר' יוחנן ור' יהושע ב"ל - שמו"ע, ק"ש, אמת ויציב, תורה, שכיבה,

לרב יוסף ור' שמואל בר נחמני אמת ויציב סמוך למטתו [בלבבכם (=על לבבך) על משכבכם ודומן]

תיכף לסמיכה שחיטה [וסמך ושחט], תיכף לנט"י ברכה (המוציא, לחרדים אף ברהמ"ז) [שאו ידיכם קדש

וברכון], תיכף לגאולה תפלה [יהיו לרצון - יענך; כשדופק על פתח המלך לא יפליג]

היחיד צריך להורות כרבים החולקים עליו, ור"ג הורה לקרות ק"ש אחר חצות כיון שכבר לא יכולים

לקיים דברי חכמים

אכילת פסח עד חצות [לר"א ג"ש בלילה ההוא; לרבנן מדרבנן [גזרו טומאת ידים כנותר]]

הלכה ב' (ז. - ח:)

ק"ש דשחרית (זמן קימה):

לר"ש מעלות השחר (ור' זעירא חולק)
 לת"ק ואחרים משיכיר בין תכלת ללבן שבציצית [וראיתם אותו - התכלת מלבן הסמוך (וזכרתם מצות ק"ש); וראיתם חבירו הרגיל ושאינו רגיל ברחוק ד"א]
 לר"א בין תכלת לכרתי (=בית זאב לכלב) [וראיתם התכלת משאר צבעים]
 לחרדים לראב"ע ור"ע ומר עוקבא מגן החמה
 עד: לת"ק נץ (שמש נראית על ראשי הרים) [סמיכת גאולה לתפלה [יראוך (תפלה, לפ"מ - ק"ש) עם שמש]]
 לר' יהושע (בי' - וראב"ע ור"ע) ולהל' ג' שעות [בני מלכים קמים]
 { ציצית כמקבל פני השכינה; תכלת - ים - עשבים - רקיע - כסא הכבוד - ספיר }
 מפסיקין תספורת וכו' לק"ש [דאו'; זמנה קבוע; א"צ כוונה אחרי ג' פסוקים]
 ולא לתפילה
 וכן בעוסק בתורה - לרשב"י רק באין תורתו ואומנותו [אין מבטלין שינון בפני שינון], לר' יוחנן רק בתורתו ואומנותו, לת"ק דר' חנינא בן עקביא בכותבי סת"ם
 { רשב"י - הייתי תובע ב' פומין, וחזר בו; ע"י שתדיר בד"ת אין ק"ש יותר חביבה }

הלכה ג' (ח:)

לב"ש בערב יטו ובבוקר יעמדו [בשכבך ובקומך] וב"ה חולקים [בשבתך ובלכתך]
 לב"ש - בשבתך פרט לעוסק במצוה, ובלכתך פרט לחתן

הלכה ד' (ח: - ט.)

{ דברי סופרים חביבים כמו'יותר מ-דב"ת, חמורים מדב"ת ומדברי נביאים, א"צ אות ומופת כנביא;
 המחמיר כב"ש וכב"ה כסיל (עירובין ז: - בסותרים); בת קול ביבנה - אלו ואלו דברי אלקים חיים
 אבל הל' כדברי ב"ה }

הלכה ה' (ט. - יא.)

השכיבנו בלילה [והגית יומם ולילה - שוין - להשלים 6 הגיות שלא אמרו פ' ציצית; שבע (ברכות) ביום הללתיך]

{ י' דברות כלולין בק"ש; אמת = הוא אלקים מלך (תמיד), המעיד שקר כמעיד שלא בראתי שמים וארץ }

י' דברות אינן הפסק בין אהבה רבה לק"ש [הן הן גופה של שמע]

בדין שיהיו קורין פ' בלק ובלעם עם ק"ש [שכב כארי וכלביא מי יקימנו; יצי"מ ומלכות; כ' בתנ"ך]
 אלא שלא להטריח הציבור

יוצא ברכת התורה באהבה רבה אם למד מיד אח"כ

ברכת התורה - לר' חונה למדרש, לר' סימון ורב אף להלכות

רב אחא מחה בקוראים ק"ש בזמנה וחזרו ק"ש לפני תפילתם אחר ג' שעות [מפני ההדיטות שחושבין שזו זמנה]

מברכותיו (שיודע מתי להאריך ולקצר) ניכר אם הוא ת"ח או בור

מקצירין ברכה אחרונה של ברהמ"ז (הטוב והמטיב; פ"מ - ברכת היין)

לא ישחה בכל ברכה [תוס' - עוקרין תק"ח; יוהרא], כהן גדול שוחה בסוף כל ברכה,
 מלך אף בתחילתן ולר' סימון שוב אינו נזקף

ר' זעירא החמיר והאריך במודים דרבנן כדי לשוח עם הש"ץ גם בסוף (לחרדים כרע בכולו עד שזקף הש"ץ בסוף)

מח' אי נוהגין לומר נוסח א' של מודים דרבנן או כולן

לא ישוח יותר מדאי

מח' אי זוקפים בשם או לא

ברכה הסמוכה לחברתה אינו פותח בברוך

אשר גאלנו אינו חייב להיות סמוכה לברכת הלל, דכבר יצא בביהכ"נ

בי' - יהללוך בליל הסדר סמוכה לברכת הלל שאחרי הסעודה, לגי' הר"ן לתחילת הלל

הבדלה אינו חייב להיות סמוכה לחברתה, דיכול לפזרן בפנ"ע

הטוב והמטיב תקנו בפנ"ע

קידוש אינו סמוכה לבפה"ג כששותה מבעוד יום

יוצר אור\המעריב ערבים - הולכין בתר חתימה

סמוך לחתימה מעין חתימה; אין חותמין ברכה (בי' - סמוך לחתימה) בפסוק

הלכה ו' (יא. - יא.:

לראב"ע מזכירין יצי"מ בלילה [כל ימי חייד] -

מודים שהוצאתנו ממצרים ופדיתנו מבית עבדים להודות לשמך

לא יתחיל פ' ויאמר בלילה, ואם התחיל - לרבנן דבבל גומר, לרבנן דא"י אינו גומר

באמת ויציב יזכיר יצי"מ, מלכות, קרי"ס, מכת בכורים, צור ישראל וגואלו

בברכת הארץ (בברהמ"ז) חייב להזכיר תורה [ויתן להם ארצות גוים בעבור תורותיו ינצורן] וברית

בבונה ירושלים חייב להזכיר מלכות בית דוד או מנחם ירושלים

"אברם" עובר בעשה ול"ת; רק אברהם נצטווה על "שרה"

{ ד' (צדיקים) נקראו עד שלא נולדו - יצחק ישמעאל יאשיהו ושלמה }

לבן זומא לעת"ל אין מזכירין יצי"מ, לרבנן טפילה